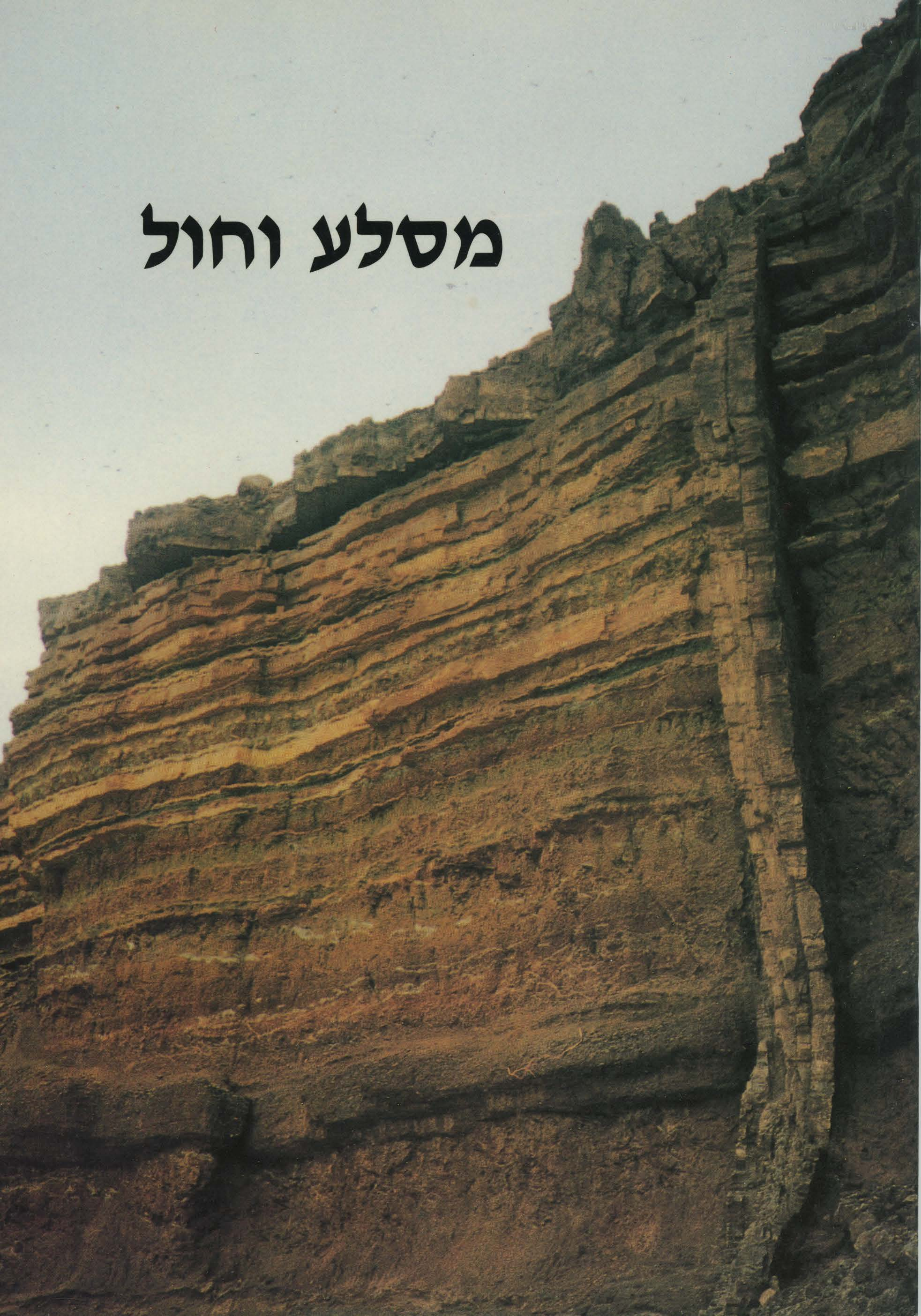

מסלע וחול

מסלע וחול – מאי 1994

גלרית תחנת הרכבת התורכית – שדרות טוביהו
המכללה לאמנות חזותית באר שבע

אגודת אמני קרמיקה בישראל

אוצרות התערוכה
עיצוב והפקת הקטלוג: יוכבד מרקס, דורית דינור

המכללה לאמנות חזותית טל: 07-491960
אגודת אמני הקרמיקה בישראל
משרד המדע והאמנויות, מנהל התרבות האגף לתרבות ואמנות
עירית באר שבע האגף לתרבות ואמנות

תודה מיוחדת למשרד המדע והאמנויות מנהל התרבות, האגף לתרבות ואמנות.

צילום העבודות: יורם להמן
צילום השער: מגדלנה חפץ
תרגום: דורית דינור
דפוס "אחוה" ירושלים

מסלע וחול

הסיור למכתשים נערך בחורף 1994 אחרי שיטפון גדול. אל הנוף המדברי הצחיח בעל מגוון רב של צורות, מסות פיסוליות, צבעוניות מרהיבה וטקסטורות עשירות.

תהליכים גאולוגיים מתמשכים המתרחשים על פני קרום כדור הארץ כמו פריצת הלבנה, ההתקררות והבליה, הם המקור למרבצי החומר החרסיתי. בהינף יד ועל ידי שריפה יוצר הקדר תהליך הפיך של מעבר חומר הגלם לחומר אבן-אבנית, אשר דומה לסלע היסוד.

רוב מרבצי החומר באיכות מתאימה לקרמיקה נמצאים במכתשים. כריית החומר ואספקתו נעשית על ידי שתי חברות האחת "חרסית וחול זך" והשניה "יהוא".

תערוכה זו גובשה רעיונית על יסוד המפגש בין האמנים ובין הנוף. היא מדגישה גם את הקשר בין הנוף ובין החומר המצוי בו. התרשמות האמן מיפעת הנוף והחווייה הויזואלית שעבר, הופכת ליצירה אמנותית תוך שימוש בחומר שנאסף בסיור.

החיפוש אחר המקומי הוא נושא חשוב בתולדות האמנות הישראלית המתחדשת בארץ. כמו באמנות הפלסטית גם אצל אמני הקרמיקה השיבה למקורות והקשר אל האדמה מהווים פרק נכבד בעברם.

לפסל בחומר פירושו לעסוק באדמה ולהפיח בה רוח חיים, להצמיח ממנה חפצי אמנות. כל אמן נותן את הפירוש החוייתי האישי שלו מנוף המכתשים ואת נסיונו המעשי והטכנולוגי ליצירה.

מירה שדות בקוביות בעלות ריתמוס אחיד, יוצרת אנלוגיות לתהליכים קרמיים, מתארת את המראה והתחושה של הבוץ שנרטב ומתייבש, של השוני בהתכווצות החומרים השונים בעת הייבוש והשריפה. היא משחזרת את חויית השיטפון ועקבות המים במכתש, נותנת ביטוי לניגוד בין ארעיותם של המים בזרימתם ונצחיות הסלעים בצורותיהם כל זה תוך שימוש בחומרים מהמקום.

אילנה וייס יוצרת חלונות נוף, תקריב לטקסטורות וחלונות מצומצמים. זהו ביטוי לראייה של הנוף מקרוב ושימת דגש על התרחשויות פני השטח של האבנים דרך חלון הצצה קטן. בעבודותיה, יוצרת אילנה חיבור בין הכלי המשמש מסגרת של חלון ומייצג משמעת של עבודה ובין הכאוס האסתטי של הנוף הנשקף.

עבודתה של **רחל צמיר** מתפתחת מתהליכים של צמיחה זעירה בסלעי המכתש לצורות מכניות של צמיחה בנוף האורבני.

מגדלנה חפץ מביאה לנו התבוננות בנוף ממעוף הציפור, התייחסות אל קו האופק כאל קו החלוקה בין ארץ ושמים, חלוקה שהיא הבסיס לכל תיאורי הנוף. היא משתמשת בחמרי צבע שאספה במכתשים.

עדי ארנוב בעבודתה מתמודדת עם השאלה איך אנחנו משפיעים על הנוף בעצם קיומנו, באמנות שלנו, בכך שאנחנו לוקחים חומר מהסלע ומעבדים אותו. במקביל נשאלת גם השאלה איך זה משפיע על האדם, האמן. בעבודתה של **עדי** יש שילוב של אבן מצוירת עם פסל קרמי אשר ביחד מהווים סימני דרך, סימני השפעה הדדיים.

יונה בן דוד מתארת תהליך של מסע מהאבן אל המקדש כסמל להטהרות דתית רוחנית. זהו מעבר מהחומריות של האבנים בנוף אל המיסטיקה של האינסוף ואל התחושה של חלל גדול מסביב.

חנה קורפל מציגה ווריאציה של אדמה ואדם, האדם כבן חלוף על פני האדמה הנצחית. אלו הם ציורים עשויים מחומרים טבעיים הלקוחים ממצפה רמון, ומייצגים מעבר מהאבן החומרית אל חויה רוחנית.

טובה סדן יוצרת טקסטורות תוך שימוש בחומרי האדמה. האדמה היא נושא העבודה שיש לה אופי של פיסול-ציור. העבודה מבטאת את הקשר בין חומרי הבריאה של כדור הארץ ובין החיים.

ולנטינה ברוסילובסקיה משלבת צורות פיסול קלסיות עם האבן הטבעית, הפראית.

יעל רול בעבודתה נשאת קרובה לצורות שאותם פגשנו בנופי המכתש.

יוכבד מרקס

אוצרות התערוכה

דורית דינור

מכתש רמון

הגדרה: מכתש זהו עמק סחיפתי המתפתח על ציר קמר, מוקף קירות תלולים ומנוקז על ידי נחל אחד.

שלבים עיקריים בהתפתחות:

יצירת הקמר

לפני כ-90 מיליון שנה, החלו לפעול באזורנו כוחות לחיצה. כוחות אלו יצרו קמרים, כך שראשיהם בצבצו מעל למפלס הים, והיוו איים. ראשי הקמרים בהיותם מעל מפלס הים היו חשופים לכוחות הבלייה.

הצפה ימית באיאוקן

בפרק הזמן שבין 50–35 מיליון שנה לפני זמננו, הציף הים את הנגב פעם נוספת. הצפה זו כסתה גם את ראשי הקמרים, תוך מילוי התבליט החדש שנוצר בתהליכי הבלייה.

הרמה

סיום תקופת האיאווקן, מתחילה עם חידוש הלחצים שגורמים להרמה נוספת של הנגב, ולנסיגה של הים. האזור הפך ליבשתי. הנגב הוא חלק מיבשת נרחבת הכוללת את חצי האי ערב וחלקה המזרחי של אפריקה. התפתחו מערכות נחלים גדולים, שזרמו בכוון כללי ממזרח למערב, ומדרום מזרח לצפון מערב. מערכות אלו גדעו את הנוף והנוף שהתקבל היה מישורים רחבי ידיים. תהליך זה מכונה בפי הגיאולוגים, מישור הגידוע העליון. בתהליך זה נגדעו ראשי הקמרים ואבן החול הפריכה נחשפה על פני השטח. על מישור הגידוע הורבדו תלכידי נחלים (קונגלומרטים), המכונים תצורת חצבה (גיל 24–5 מיליון שנה).

יצירת בקע הערבה

לקראת סוף המיוקן (5 מיליון שנה לפני זמננו), מתרוממת שדרת ההר המרכזי בנגב, כחלק מהרמה נרחבת אזורית, הכוללת את סיני, צפון חצי האי ערב וארץ ישראל. במקביל להרמה זו החלה שקיעת בקע הערבה. הפעילות הטקטונית הזו, בטלה את הנוף המתון שהתקיים בסוף המיוקן, ובנגב התקבל תבליט חריף. תבליט זה גרם לניוון מערכת הנחלים שהשקיעה בנגב את תצורת חצבה, והחלה להוצר מערכת ניקוז חדשה לכיוון בקע הערבה. מערכת צעירה זו של נחלים החלה להסיר את תצורת חצבה שהייתה מונחת גם על ראשי הקמרים הגדועים. נחל נקרות שהיה הנחל הגדול באזור, התחתר לאחור, הגיע לקמר רמון, יצר קניון (מפער) בגיר הקשה והגיע לאבן החול הפריכה. ברגע זה התחילה יצירת המכתש. אבן החול שנסחפה במהירות הותירה אחריה עמק בצורת אמבטיה גדולה.

החרסיות במכתש רמון

כללי

החרסיות שייכות לקבוצת סלעי המשקע, והן מאופיינות בגודל גביש ו/או גרגר הקטן מ-1/256 ממ'. מבנה הסריג הוא של שכבות דקיקות ביותר. מפאת זעירותם של החלקיקים, יש לחרסיות קצוות בלתי רוויים רבים, אשר בהם נקטעו הקשרים היונים. תופעה זו מגדילה את כושר הספיחה של החרסית.

מכרה בנטוניט – המינרל העיקרי מונטמורילוניט, גיל אלביאן (110 מיליון שנה) לקוליט – הרכב גברו, גיל 142 מיליון שנה.

5/ס – קאולין $\text{Al}_2\text{SiO}_5(\text{OH})_4$.

חרסית שוקולד – קאולין עם ריכוזים קטנים של תחמוצת ברזל, משמשת לתעשיית הרעפים. פלסטיות גבוהה לאחר טחינה.

חרסית דמויית צור (חד"צ) – שני מרכיבים:

א. מרכיב לבן עשיר באלומינה Al_2O_3 , משמשת להכנת לבנים חסינות אש.

ב. מרכיב סגול עשיר בתחמוצת ברזל Fe_2O_3 .

מינרל גלאוקוניט – נמצא במגע שבין תצורת חתירה לתצורת חצרה (מעלה העצמאות), משמש לגלזורות.

מסלול הסיום

ברגל

נחל ארדון, גבעת חרוט, חומה הסינית (דייק שלילי), העמק האדום, הנגריה המזרחית, נחל אדום, העץ המאובן, נחל ארדון.

ברכב

לקוליט רמון, חרסית שוקולד, 5/ס, גלאוקוניט.

דודי אברהם

2 פרטים, 10 x 10 x 15 ס"מ כ"א.

שילוב פורצלן, על זיגוג, לוסטר
וסופרלק על אבן

ארנוב עדי – רמת גן

בעלת תואר ב.א. בלשון עברית, האוניברסיטה העברית ירושלים
למדה קרמיקה באוניברסיטת ברקלי בארה"ב
קיבלה ציון לשבח בתערוכה בינלאומית במינו יפן.
הציגה תערוכות יחיד ביפו העתיקה, בגלריה שיבפונה קריאה יפן, הוכהוט גרמניה, בקפה טעמון
ירושלים, בגלריה טובין בטוקונמה יפן ובגלריה לפורצלן עכשווי בסוהו ניו יורק.
השתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

יונה בן דוד YONA BEN DAVID

מקדשים ומרקמים

מיצב עשוי מחומר, עץ, נחושת וסלעים מהמכתש

2 x 0.8 מטר

יונה בן דוד – בת ים

בוגרת מכון אבני בפיסול, ציור, ליטוגרפיה וצילום. למדה קרמיקה במדרשה לאמנות ברמת השרון. הציגה תערוכת יחיד בגלריה אנטיאה ת"א והשתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

JUDITH BAR SHALOM

יהודית בר שלום

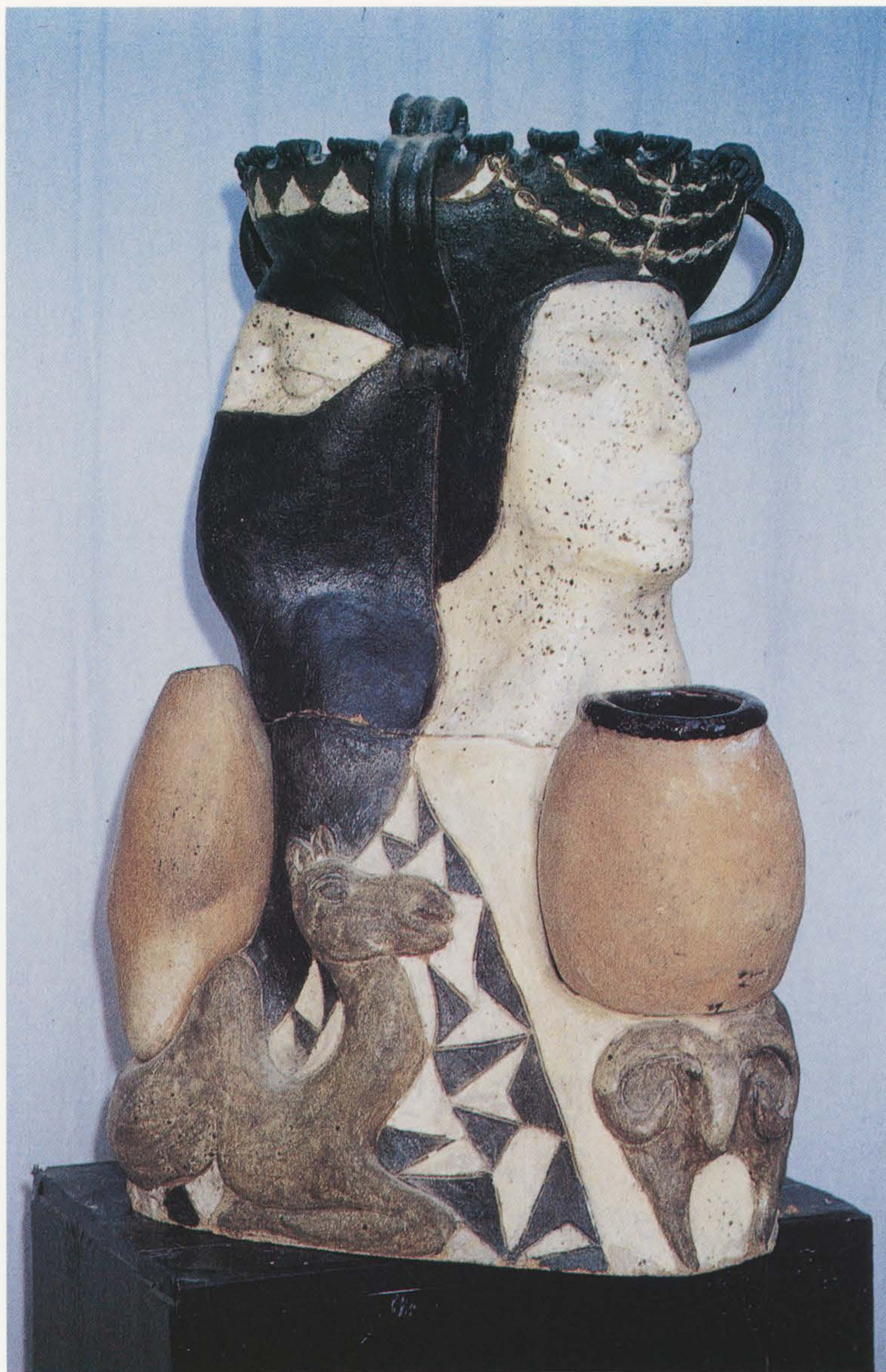
ונוס ממצפה רמון

22 x 10 x 10 ס"מ

שילוב אבנים מהמכתש.

יהודית בר-שלום – קיבוץ מגל

למדה במדרשה למורים למלאכה והשתלמה בקרמיקה במכסיקו סיטי. למדה אמנות במדרשה ברמת השרון וקרמיקה במכללת שפיים.

אסוציאציות

20 x 30 x 40 ס"מ

חומר ואבן

ולנטינה ברוסילובסקיה – עין הוד
למדה במכון לאמנות במוסקבה, בוגרת מכללת ויצו לעיצוב.
הציגה תערוכות יחיד בגלריה גרי בסמז'יאן בפריז ובגלריה דניאל פון בפריז. השתתפה בתערוכות
קבוצתיות רבות.

ציפור

קערה עם חיפוי בצבעי אדמה

קוטר 21 ס"מ

נחום דניאל – קיבוץ רוחמה

למד ציור באקדמיה אלברטינה בטורינו איטליה.
קיבל פרס שני בתחרות בינלאומית לקרמיקה בפאנצה איטליה וכן קיבל פרס בתחרות בינלאומית
לפיסול בטרה קוטה בפירנצה באיטליה.
יסד את בית הספר לקרמיקה אמנותית באבידג'אן, חוף השנהב.
תבליטי קיר רבים של האמן נמצאים בבנייני ציבור בישראל ובארצות אחרות.

חלונות נוף

קערה קוטר 27 ס"מ
גליל 20 x 25 ס"מ

עבודת יד ואבניים
חומר צבעוני

אילנה וייס – ירושלים

למדה גרפיקה באורט ת"א, ציור ופיסול במכון אבני ת"א
קיבלה תואר ראשון במחלקה לעיצוב קרמי בצלאל ירושלים
למדה שנה חמישית במחלקה לקרמיקה בבצלאל ירושלים.
קיבלה פרס הצטיינות בלימודים בבצלאל וכן פרס שני לעיצוב קרמי מטעם קרן רוטשילד.
הציגה תערוכות יחיד בחוצות היוצר ירושלים, בבית אות המוצר בירושלים ובגלריה טמרו ת"א.
השתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

אחד מתוך 6 תבליטי קרמיקה
30 x 40 ס"מ כ"א

נוף

אבנית וחיפוי מחמרי המכתש

מגדלנה חפץ – ירושלים

למדה קרמיקה באקדמיה לאמנות בברלין גרמניה. בוגרת בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים. לימדה בבצלאל משמשת היום יו"ר אגודת אמני הקרמיקה בישראל. אצרה תערוכה נודדת בארצות אירופה "קרמיקה מישראל". ארגנה עם יוכבד מרקס כנס "עשיה בתעשיה" בבאר שבע השתתפה בכנס הבינלאומי ה-6 ברומהילד מזרח גרמניה אצרה עם ד"ר ג. עפרת תערוכת "ראשית הקרמיקה הישראלית" השתתפה בכנס בשיקלוש הונגריה ארגנה ביחד עם יוכבד מרקס ביאנלה לקרמיקה בבאר שבע. השתתפה בהרבה תערוכות יחיד וקבוצתיות.

צילום

נוף במכתש רמון

אילנה מיכאלי – קיבוץ הזורע

עבדה בבית חרושת נעמן במחלקת הקרמיקה עם היווסדה. למדה אצל חנה חר"ג צונץ ויהודה קורן וכן למדה צילום. הציגה בתערוכת יחיד בבית וילפריד ישראל בקיבוץ הזורע.

כל אחד : 1.00×1.20 מטר

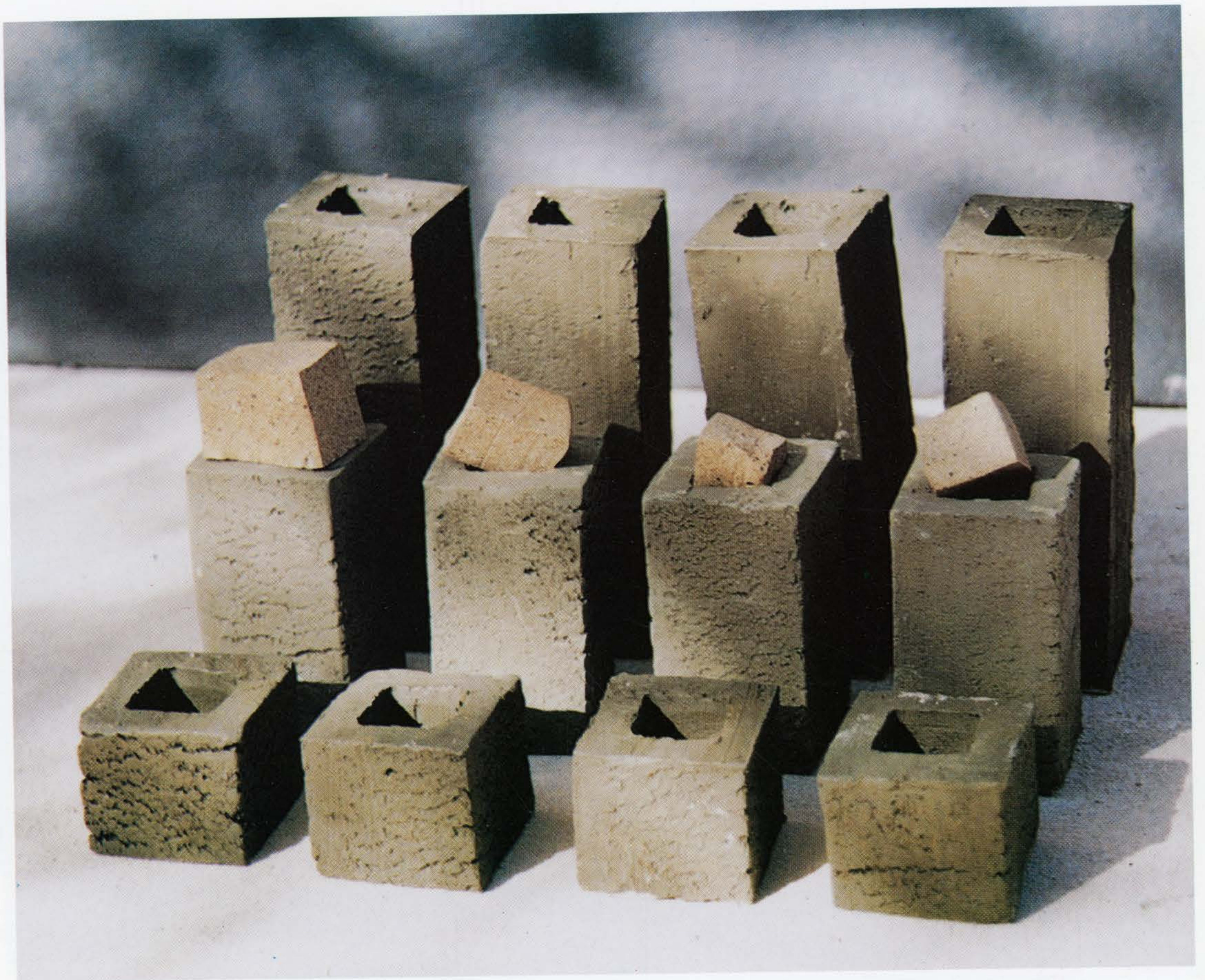
מעלה האדומים

אדמה על בד

טובה סדן – תל אביב

למדה אמנות ועיצוב במה בפריז ובמינכן. בוגרת מכון אבני, תל אביב.
השתלמה במכון פראט בניו יורק.

הציגה תערוכות יחיד בגלריה טובה אוסמן ת"א, בגלריה ברטה אורדנג בניו יורק, בבית האמנים
ת"א ובגלריה חדשה ת"א.
השתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

40 × 30 × 20 ס"מ

חומר שחור – טמפ' נמוכה
וחומר בטמפ' גבוהה

רחל צמיר – חיפה

בוגרת החוג לאמנות באוניברסיטת חיפה במגמת קרמיקה.
השתלמה במחלקה לאמנות וקרמיקה באוניברסיטת וויסקונסין ארה"ב

HANNA KORPEL חנה קורפל

"כי עפר אתה"

1.75 × 1.10 מטר

טכניקה מעורבת על נייר

חנה קורפל – חולון

בעלת תואר ראשון במדעי החברה. בוגרת מכון אבני, ת"א.
הציגה תערוכת יחיד בבית יד לבנים בחולון, והשתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

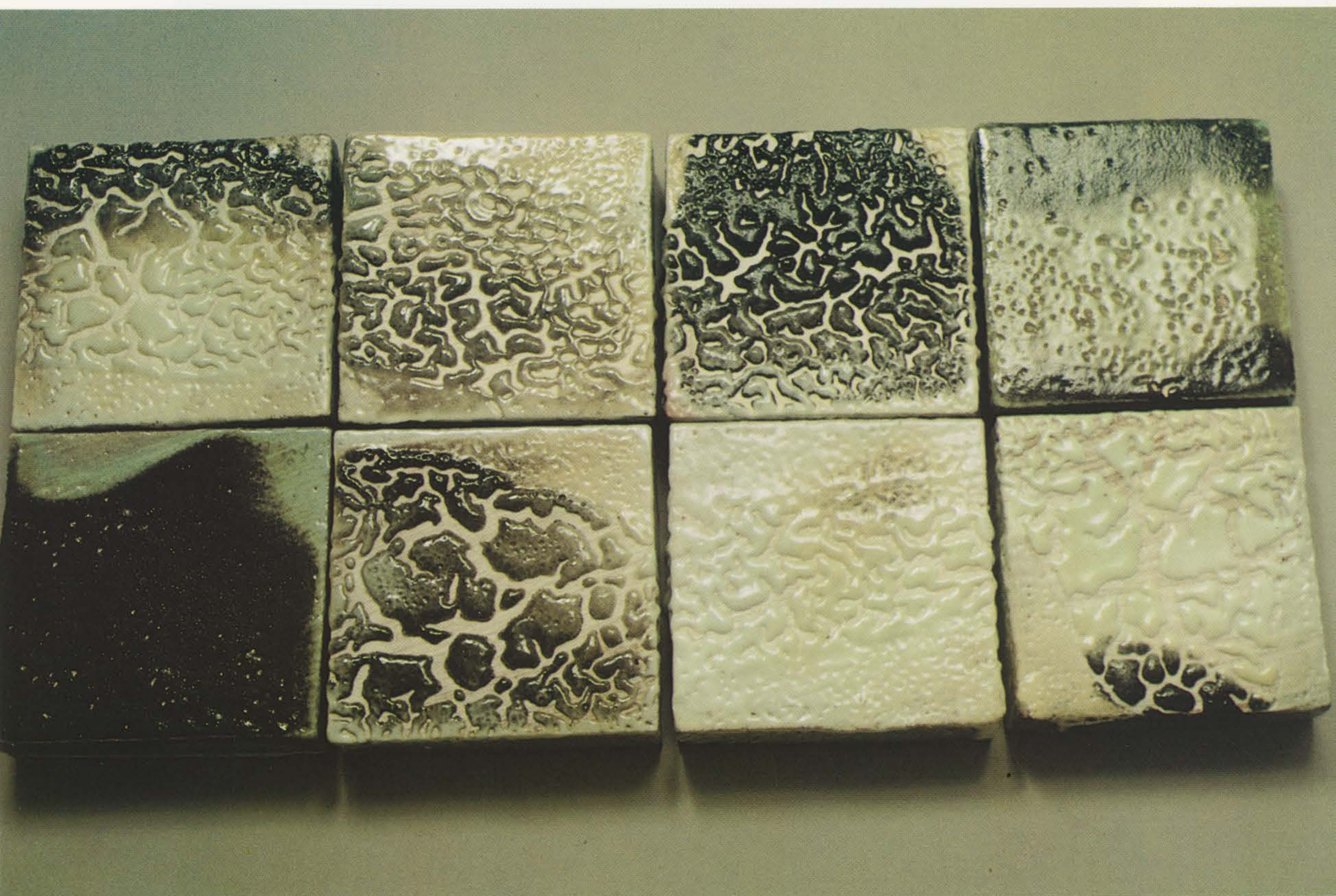
נדידת יבשות

1 x 1 x 0.40 מטר

חומר שחור על אבניים

יעל רול – חיפה

בעלת תואר ראשון בפילוסופיה ויהדות אוניברסיטת ת"א, למדה קרמיקה בחוג לאמנות באוניברסיטת חיפה, עיצוב המוצר במדור ללימודי חוץ הטכניון, והציגה בתערוכות קבוצתיות.

לאחר השיטפון

8 אריחים כ"א 40 x 40 ס"מ

פורצלן, צבעי אדמה
וזיגוג קרקלה.

מירה שדות – טל שחר

בוגרת המכון לאמנות אורנים, טבעון. בוגרת המחלקה לעיצוב קרמי באקדמיה בצלאל (ב.א.). בעלת תואר בתולדות האמנות מהאוניברסיטה העברית ירושלים. כיום מרצה באקדמיה לאמנות בצלאל במחלקה לעיצוב קרמי. כתבה שני ספרים העוסקים בעיצוב קרמי. הציגה תערוכות יחיד בבית האמנים בירושלים, בנגב קרמיקה ת"א, ובגלריה של בצלאל בירושלים. השתתפה בתערוכות קבוצתיות רבות.

TALMA TAMARI תלמה תמרי

חומר מקומי, טקסטורות שונות
וצבעי אדמה

80 × 45 × 45 ס"מ

תלמה תמרי – רמת השרון
בוגרת החוג לתולדות האמנות, אוניברסיטה תל אביב
הציגה תערוכת יחיד בגלריה שלוש שלושים בתל אביב והשתתפה בתערוכות קבוצתיות.

Sand and Rock

Our tour to the craters of the Negev took place in the middle of the winter of 1994, after the flood.

We came to see the exquisite scenery that include plenty of forms, amazing colors, a panorama of sculptural masses and very rich textures.

Long term process on the earth's crust, like the burst of lava, the cooling of the lava and the following erosion of rocks, lead to the formation of silicate clay deposits. Those deposits found in the craters today are the source of the raw material we use to make ceramics.

Creating ceramics is actually a reverse direction of the geological processes. The ceramic artist with his bare hands take the soil, wet it and then burn it to make stoneware out of it, stoneware which resembles the original rocks.

Most of the good quality clay deposits of Israel is located at the craters of the Negev. Mining and supplying the silicate material for ceramics are done by two companies: Harsit Vechol Zach and Yehou.

The meeting between the artists and the landscape is the main idea for organizing this tour and the following exhibition.

It emphasizes the link between the landscape scenery and the raw material from which it is made. The strong impression invoked by this exposure to the sublime beauty of the view, is transformed to art objects by using the same raw material gathered at the crater.

Seeking local authenticity has been one of the most important chapters of the artists in Israel at the beginning of Zionism. This locality took the shape of going back to the sources, using local clay.

Making ceramic art means to deal with the soil, bring it to life, make the objects grow from it. In their art, each and every artist gives his own personal interpretation of the landscape and uses his professional skills and experience in creating beautiful art.

Yocheved Marx
Dorit Dinur Curators

Special thanks to: Ministry of Science and Arts
Arts and Culture Administration
Arts and Culture Division

Sand and Rock

Our tour to the craters of the Negev took place in the middle of the winter of 1994, after the flood.

We came to see the unique scenery that includes plenty of forms, amazing colors, a panorama of structural masses and very rich textures.

ROCK AND STONE — MAY 1994

silicate clay deposits. These deposits found in the craters today are the source of the raw material we use to make ceramics.

Creating ceramics is actually a reverse direction of the geological processes. The ceramic artist with his bare hands takes the soil, wet it and then burn it to make stoneware out of it, stoneware which resembles the original rocks.

Most of the good quality clay deposits of Israel is located at the craters of the Negev. Mining and supplying the material for ceramics are done by two companies: Harsh Yechol Zach and Yerou.

The meeting between the artist and the landscape is the main idea for organizing the exhibition. Ministry of Science and Arts.

Special thanks to the Ministry of Science and Arts for the exhibition. We are grateful to the Ministry of Science and Arts for the exhibition. We are grateful to the Ministry of Science and Arts for the exhibition.

Seeking local authenticity has been one of the most important chapters of the artists in Israel at the beginning of Zionism. This locality took the shape of going back to the sources, using local clay.

Making ceramic art means to deal with the soil, bring it to life, make the objects grow from it. In that art, each and every artist gives his own personal interpretation of the landscape and uses his professional skills and experience in creating beautiful art.

Yechiel Mar
Dorit Diner Curators

© The Turkish Railway Station Gallery — Tuviahu Av.
Visual Arts College Beer Sheva

Ceramic Artists Assoc. of Israel

230112 122ND 7170

ROCK AND STONE

